

- מומלץ לבצע ניטור סביבתי, גם במקרה שאין חובת בדיקת ביצוע ניטור על-פי החוק, אך קיים חשש לחשיפה תעסוקתית מוגברת, זאת כדי לוודא שהריכוז אליו נחשפים, נמוך מריכוז 'רמת הפעולה'. הניטור יכול להתבצע ע"י עובד המעבדה עצמו, לצורך האבחון הראשוני.

תוכנית רפואית

החוקים והתקנות מגדירים במפורט את הדרישות לפיקוח רפואי ומעקב בריאותי-תעסוקתי ואת מיגוון החומרים שחשיפה אליהם מחייבת את הפיקוח והמעקב. רצוי שכל אדם הנחשף בתדירות גבוהה, במסגרת עבודתו, לחומרים רעילים בכמויות משמעותיות, או לחומרים אשר רעילותם היא אקוטית או כרונית - ייבדק ע"י רופא, כדי לקבוע אם נחוצות עבורו בדיקות רפואיות שיגרתיות. חשוב לבדוק ריכוז כרוני של רעלים בגוף, כגון תרכובות של עופרת וכספית.

תרגול נושאי הבטיחות

תרגול נושאי הבטיחות הוא החלק החשוב ביותר במסגרת תוכנית הבטיחות. הפיקוח על התרגול הוא באחריותם המלאה של מנהלי המעבדות והאחראים לבטיחות בארגון. יש לבדוק באופן תקופתי את תוצאות התרגול הבטיחותי ולפעול לתרגול נוסף, או לשיפורים בהתאם למתבקש.

על כל עובד מעבדה לעבור אימון מרוכז בנושא הבטיחות במקום עבודתו הנוכחי, ובכל עבודה חדשה. פעילות זו חלה על המנהלים; צוות המחקר; סטודנטים; מפקחי מעבדות; עובדי מעבדה; עובדי תחזוקה; מחסנאים, וכל מי שיש לו נגיעה למעבדה. עובדים חדשים במעבדה, או עובדים קבועים שאינם מאומנים בעבודות מסוימות, חייבים לקבל תדריך בנוגע לנוהלי הבטיחות והפעולות שיש לנקוט במקרה של תאונות.

עובדים בחדרי אחסון; עובדי תחזוקה; טכנאים מסייעים; עובדים עם חיות ניסוי; עובדים המשנעים כימיקלים ואחרים, הנמצאים בסביבת המעבדה, עלולים להיחשף לסכנות פיזיקליות וכימיות. יש לדווח לעובדים אלה על הסיכונים הקיימים ולתדרך אותם כיצד למנוע סיכונים פוטנציאליים ומה לעשות במקרה של תאונה.

תרגול נושאי הבטיחות עבור כל העובדים חייב להתבצע בצורה קבועה ומתמשכת, ולא כאירוע חד-שנתי (כפי שנהוג במקומות רבים).

מקורות מידע בנושאי בטיחות

ספרות מקצועית וייעוץ בנושא בטיחותן של מעבדות כימיות, סיכונים פיזיקליים ותכונות של חומרים כימיים, חייבים להיות זמינים עבור האחראים על פעילות המעבדה. עובדי המעבדה חייבים לעשות מאמץ ולקרוא על הסיכונים הפוטנציאליים הקיימים בעבודות המבוצעות בפועל במעבדה, וללמוד ממקורות שונים כיצד ליישם תנאי בטיחות נאותים. ספרות כזאת חייבת להיות נגישה, הן לאחראים על המעבדה והן לעובדי המעבדה עצמם.

מעבדה עצמאית בארגון, ואפילו ארגון המטפל בחומרים מסוכנים אשר המעבדה היא חלק אורגני בו, אינם יכולים להעסיק באופן קבוע מומחים בעלי ידע מקיף מלא, הנדרש עבור המטרות השונות בתחום הבטיחות. לעתים נדרשים שירותיהם של יועצים חיצוניים לטיפול בבעיות בטיחות ייחודיות. לדוגמה: שינויים ושיפורים של ציוד הבטיחות במערכות האיורור, במערכות סילוק הפסולת וכד'.

גיליון בטיחות

גיליונות בטיחות של כל הכימיקלים הנמצאים במעבדה, חייבים להימצא במעבדה בהישג יד. יש לתיק אותם בצורה מסודרת כך שעובדי המעבדה יוכלו למצוא אותם בקלות.

"תקנות הבטיחות בעבודה (גיליון בטיחות), התשנ"ח-1998" מחייבות פרסום בעברית או באנגלית, של גיליונות הבטיחות. בסעיף 4 בתקנות נדרש שגיליון הבטיחות ימולא

לפי ההנחיות בתוספת, ויכיל מידע בדבר הרכב החומר המסוכן, הסיכונים הכרוכים בו, הפעולות שיש לעשות כדי למנוע את נזקיו והפעולות שיש לנקוט במקרה של נזק כתוצאה ממנו, לפי העניין, כמפורט להלן:

(9) תכונות פיזיקליות וכימיות;	(1) זיהוי החומר המסוכן וזהות היצרן,
(10) יציבות וריאקטיביות;	היבואן הסוכן או המשווק, לפי העניין;
(11) רעילות (מידע טוקסיקולוגי);	(2) זיהוי מרכיבי החומר המסוכן;
(12) מידע סביבתי;	(3) הסיכונים שבחומר המסוכן;
(13) דרכי סילוק החומר המסוכן;	(4) הוראות עזרה ראשונה;
(14) שינוע;	(5) נוהל כיבוי-אש;
(15) חקיקה ותקנות;	(6) אמצעי זהירות;
(16) מידע אחר.	(7) טיפול ואחסנה;
	(8) אמצעים לצמצום החשיפה ומיגון אישי;

מעבדות הוראה אקדמאיות

סטודנטים ומדריכים במעבדות הוראה אקדמאיות חייבים לקיים נוהלי בטיחות מומלצים, בדיוק כפי שנהוג במעבדות מחקר ופיתוח. גם כאן קיים הצורך להשתמש במיגון אישי מתאים (משקפי בטיחות, כפפות וכו'), קיום התנהגות בטיחותית שיגרתית, וכן הצורך בקיום ציוד בטיחות לשעת חירום (מקלחות חירום, מיתקנים

לשטיפת עיניים, מטפי כיבוי וכו'). קיום הנהלים והצורך בהתקני בטיחות חשובים במיוחד במעבדות הוראה, בהן מרוכז מספר גדול של אנשים, שלרובם - באופן יחסי - אין ניסיון בעבודות מעבדה.

השימוש בציוד החירום ע"י סטודנטים ומדריכים במעבדה מדעית, הוא חלק אינטגרלי של תוכנית הבטיחות. ציוד הבטיחות כולל מיגון של אמצעים, מינדפים, ציוד מגן אישי (כגון מסכות נשימה, משקפי מגן ועוד) וכן מטפים לכיבוי אש.

החסרון הגדול ביותר של מעבדות הוראה, בכל הנוגע לציוד מגן, הוא האיוורור הכללי, ובאופן מיוחד ציוד העזר המקומי לאיוורור ולפליטה - מינדפים או ציוד אחר. ברוב המכונים האקדמיים לא קיימת אפשרות לספק מינדף לכל שני סטודנטים, כנדרש. לפיכך, חייבים לווסת את עבודת המעבדה בהתאם לרמת האיוורור הקיימת במעבדה. אם רמת האיוורור אינה מספקת - יש למנוע עבודה עם חומרים שמידת רעילותם אינה ידועה. בחירת החומרים בהם ניתן לעבוד במעבדה תיעשה בהתאם לסיכונים האופייניים, ובהתאם לרמת האיוורור השוררת בה.

4. ארגון הבטיחות

כדי שהבטיחות במעבדה תהיה אפקטיבית נדרש מאמץ ממושך, מקיף ומתואם, עם כל הגורמים במקום העבודה ועל פי תוכנית מפורטת. לניסיונות בודדים על בסיס התנדבותי אין סיכוי להצלחה. כדי שתוכנית הבטיחות תצליח, חייב כל אחד מהעובדים להתמודד עם הנושא כחלק מהשיגרה.

ההתייחסות לבטיחות חייבת להיות חלק אינטגרלי מתהליכי הניסויים, והיא חייבת להיות מוסברת ומובנת למבצע. ביצוע ניסויים במעבדה, ללא התחשבות בסיכונים הקיימים ובהשפעתם על הסביבה, כמוה כגישוש באפילה.

מדיניות הבטיחות

הצלחת יישום תנאי הבטיחות במעבדה, מותנית בקיום מדיניות של בטיחות ע"י עובדי המעבדה והמבקרים. מדיניות הבטיחות חייבת להיות מוכרת ומובנת לכולם. ספר הדרכה פנימי ובו כללי הבטיחות המקומיים חייב להיות מוכר וזמין לכולם. מדיניות הבטיחות חייבת להדגיש שכל אחד מהעובדים אחראי על בטיחותו ועל בטיחותם של העובדים איתו.

ועדת בטיחות

ועדת הבטיחות יכולה למלא תפקיד בקיום תנאי הבטיחות במעבדה, על ידי השתתפות במאמץ לאיתור נתוני בטיחות ובמסירתם לעובדי המעבדה. עם זאת, פעילותה איננה מסירה את האחריות הכוללת, המוטלת על פי החוק על כתפי ההנהלה.

בעלי תפקידים בבטיחות

בין בעלי התפקידים הארגוניים צריכים להיות במעבדה גם נאמני בטיחות, כדי לסייע למנהל המעבדה בקיום והשגחה על תנאי הבטיחות במקום.

5. אחריות הארגון לבטיחות במעבדה

ההגנה על הבריאות והבטיחות היא, בראש ובראשונה, התחייבות מוסרית. בטיחות במעבדה ניתן להשיג רק הודות לאחריות שנוטלים על עצמם העוסקים בנושא.

הפיקוח על הבטיחות במעבדה מתפרס על פני 3 מישורים: הארגון בו נמצאת המעבדה, מנהל המעבדה והעובד.

האחריות העליונה לבטיחות בארגון חלה על המנהל הכללי. עליו לוודא שקיימת תוכנית בטיחות מקיפה לארגון. המנהל הכללי והכפופים אליו ישירות, חייבים לגלות עניין אמיתי ורציני בתוכנית הבטיחות. יחס זה חייב להיות נחלת כל העובדים. תוכנית בטיחות מצוינת שנזנחה על ידי ההנהלה (עד להתרחשות תאונה) תזנח, קרוב לוודאי, גם ע"י העובדים.

האחריות להבטחת הבטיחות, יחד עם הצורך לטפל בנושאים של איכות הסביבה, הביאו בשנים האחרונות למצב בו ממונה על הבטיחות והאקולוגיה, בתעשיות כימיות ובמוסדות המחקר הגדולים, הוא בתפקיד ברמת סגן מנהל כללי מיוחד.

על ההנהלה חלה האחריות הבסיסית לספק את הציוד ולבצע את התחזוקה הנדרשת כדי לקיים עבודה בטוחה. כאשר נדרשים שיפורים מסוימים בתנאי הבטיחות, חייבת ההנהלה לארגן לכך תוכנית. במקומות בהם ההנהלה לא נושאת באחריות - אין לצפות מהעובדים שימלאו את חובתם לבטיחות המעבדה.

כדי לקיים תנאים בטיחותיים עבור העובדים במעבדה, חייבת תוכנית הבטיחות לכלול את הנושאים הבאים:

- קביעת מדיניות מעשית בנוגע לעבודת יחיד.
- רכישה של מיגון אישי מתאים, כולל הגנת עיניים, ותחזוקתו.
- התקנת מערכות איוורור, התאמת האיוורור לתנאים הקיימים ובדיקה שיגרתית של הציוד הזה.
- בחינות בטיחות שיגרתיות לציוד, לפחות אחת לשלושה חודשים, ופרקי זמן קצרים יותר עבור ציוד מסוים (משטפות עיניים לדוגמה).
- תוכנית הדרכה שתבטיח הימצאותם של מספר עובדים במישרה מלאה, שהוכשרו להשתמש בציוד לשעת חירום בהתאם לנהלים.
- הכנות ואימון כנגד אש, מצבי חירום ותהליכי הצלה.
- אימון בציוד החייאה.
- אימות קיומן של תוויות על כל מיכלי הכימיקלים.
- הפצת הנהלים העוסקים בשיטות ובמועדים לאיסוף וסילוק פסולת מסוכנת (כימיקלים ופסולת אחרת).
- תוכנית ביצוע בדיקות רפואיות, בהתאם לרעלים המצויים במעבדה.
- עזרה וייעוץ בנושאי בטיחות במעבדה ורפואה תעסוקתית.

כאשר האחריות מיושמת במלואה, נרשמת ירידה משמעותית בתדירות, בחומרה ובמחיר התאונות והפציעות במעבדה

6. אחריות מנהל המעבדה לבטיחות

כל מנהל מעבדה אחראי, מבחינה חוקית ומוסדית כאחד, באופן ישיר ובלתי מסויג, לבטיחות העובדים והמיתקנים שבתחום ניהולו - כחלק בלתי נפרד מאחריותו הטיפעולית.

תחומי אחריותו של מנהל המעבדה תלויים באופי המעבדה ומקומה בארגון בו היא נמצאת.

היתר רעלים - אחראי רעלים

בידי מנהל הארגון יהיה "היתר רעלים" בר תוקף (כמשתמע מחוק החומרים המסוכנים ותקנותיו). אפשר שסמכויותיו יואצלו למנהל המעבדה/המעבדות.

תוכנית בטיחות והדרכה

- לוודא שאכן קיימת בארגון תוכנית בטיחות כוללת עבור המעבדה.
- לדאוג להכנה ולהפצה של הוראות עבודה מחלקתיות אופייניות, כולל הוראות בטיחות וחירום, לכל תהליכי העבודה המתבצעים במעבדה, ולפעול ליישום הוראות העבודה כרוחן וכלשונן.
- לדאוג להדרכת כל העובדים בכל מה שקשור לסיכונים המיוחדים השייכים לעבודתם ועל הדרכים למניעתם; זאת, כחלק בלתי נפרד מההדרכה המקצועית להכרת המיתקנים ולהפעלתם.
- לוודא שהעובדים יודרכו בהכרת התכונות הכימיות והפיזיקליות של החומרים במעבדה.
- לוודא שעובדים חדשים שהתקבלו למעבדה יקבלו הדרכה ראשונית בנושאי הבטיחות לפני תחילת העסקתם במקום.
- לדאוג להדרכת בטיחות לפני חתימה על אישורי עבודה לגורמי חוץ הנכנסים למעבדה לביצוע עבודה כלשהי.

ציוד מגן וציוד חירום

- לוודא אספקת ציוד מגן אישי מתאים לעובדי המעבדה, בהתאם למוגדר בנהלים, ולוודא שנעשה בו שימוש.
- לדאוג לקיומו התקין של ציוד החירום במעבדה; להודיע לגורמים המוסמכים בארגון על שימוש בו, היעדרו או אי תקינותו, על מנת לאפשר תיקון או החלפה.

חומרים ותהליכים מיוחדים

- לוודא אחסנה נכונה, טיפול ושימוש נכון בחומרים כימיים והכרה של תכונותיהם ע"י העובדים.
- לוודא זימון ועדת ביקורת (אם קיימת בארגון), או גורמים מוסמכים אחרים בארגון, לאישור בטיחותם של תהליכים ומיתקנים לפני הפעלת כל תהליך או מיתקן חדש, או אחרי שינוי שבוצע בו וכן - לביקורת שנתית או תקופתית אחרת, כפי שנקבע בארגון.
- לדאוג לקבלת אישור בטיחות לכל עבודה הנושאת אופי מסוכן או המתבצעת בתנאים מסוכנים.

טיפול בפסולת מסוכנת

- לוודא טיפול נכון בפסולת כימית וסילוקה, על פי המוגדר בנהלים המתייחסים לסילוק פסולת.

תקלות ותאונות

- לפעול במקרה של תקלות, כגון: תאונת עבודה; פריצת גז; פיצוץ או דליקה, לפי הוראות החירום במעבדה ובארגון.
- לדווח למערך הבטיחות בארגון על כל מקרה מסוכן או תאונה שאירעה במעבדה, על מנת לאפשר טיפול מיידי בנפגעים ואצל המוסדות המתאימים.

7. אחריות העובד לבטיחות במעבדה

כל עובד מחויב, על פי חוק, למלא אחרי הוראות הבטיחות הכלליות והמיוחדות שהן חלק בלתי נפרד מהוראות העבודה במעבדה.

על כל עובד מעבדה חלה האחריות ללמוד אודות הסיכונים הבטיחותיים והבריאותיים שבכימיקלים בהם הוא עובד. כמו-כן, עליו לדעת מהם הסיכונים בשימוש בצידוד המעבדה. עליו לפעול כך שביצוע הפעולות המעבדתיות לא יחשוף את הסיכונים האלה. על העובד חלה האחריות לחקור כל תאונה שקרתה בתחומו, לרשום אותה, לדווח על הסיבות לתאונה ולהציע דרכים למניעת הישנותה.

פירוט של חובות העובד, לדוגמה:

(הפרטים תלויים באופי המעבדה ומקומה כחלק מהארגון בו היא נמצאת).

- יש לעיין היטב בהוראות העבודה של המעבדה. אם אינן מובנות - בקשו הבהרות נוספות מהמנהל הישיר.
- יש לפעול בהתאם להוראות העבודה ולהימנע מביצוע אילתורים וקיצורי דרך.
- השתמשו בצידוד המגן האישי שקבלתם, כמוגדר בהוראות העבודה ולפי הצורך.
- הקפידו על סדר ונקיון אישי במקום העבודה.
- שימו לב לאנשים שסביבתכם ולמערכות המופעלות, לבל תיפגעו או תגרמו לפגיעה בחבריכם לעבודה.
- אל תסירו מגינים מחלקי מכוונות נעים. אל תטפלו במכונה לפני ניתוקה ממקור הכוח.
- אל תבטלו אמצעי בקרה ואזהרה ואל תסירו שילוט הכוונה לשעת חירום.
- דווחו מיד למנהל הישיר ולגורמי הבטיחות על כל תקלה; מקרה מסוכן; מיפגע וליקוי בטיחותי וסביבתי. צייתו להוראות, אם תקבלנה בעקבות הדיווח.
- בשעת חירום - פעלו בהתאם להוראות החירום המיועדות למעבדה. העמידו עצמכם לרשות המנהל, אשר יפעל בהתאם לנוהל הכוננות והתגובה בשעת החירום.
- יש להכיר את עמדות ציוד החירום והעזרה הראשונה במעבדה.
- הקפידו להופיע, ובזמן, לפעילויות הדרכה בנושאי בטיחות, ולתרגולים בהפעלת אמצעים לשעת חירום.
- הקפידו להופיע במועד לבדיקות רפואיות תקופתיות.
- יש להודיע על כל תאונה ופגיעה למנהל הישיר ולמחלקת הבטיחות בארגון, מיד לאחר האירוע.

8. הנחיות והוראות בטיחות במעבדה כימית

להלן ריכוז הנחיות עיקריות לעבודה במעבדה כימית, אשר אימוצן וההרגל לקיימן מבטיחים עבודה בטוחה:

1. בכל מעבדה כימית יימצא גיליון בטיחות, הכולל הוראות בטיחות בעבודה לגבי כל אחד מהחומרים המצויים בה.
2. לפני תחילת העבודה במעבדה העובד צריך לקרוא בעיון את גיליונות הבטיחות, הרלוונטיים לחומרים בהם הוא עומד להשתמש. עליו להכיר גם

- את כל הסיכונים האפשריים כתוצאה מהעבודה עם כל חומר וחומר, לדוגמה: סכנת פיצוץ/דליקה; סיכון בריאותי; סיכויי חומרים רדיואקטיביים ואחרים.
3. יש לכתוב ולעדכן הוראות ברורות ומפורטות ביחס לכל הפעילויות המבוצעות במעבדה, ולידע את העובדים בנידון. את ההוראות יש לתלות במקום בולט כך שכל עובד ידע היכן הן נמצאות ולכלול אותן בפעילות הדרכה התקופתית.
 4. אחסון כימיקלים במעבדה יהיה מזערי - יאוחסנו רק כימיקלים הנדרשים לעבודה השוטפת ולפרק זמן שייקבע מראש. כל המלאי העודף יאוחסן בעמדת אחסון מרכזית.
 5. יש להפריד בין כימיקלים מקבוצות סיכון שונות כדי למנוע תהליכים מסוכנים אפשריים (תגובה כימית אפשרית בין חומרים מחמצנים לחומרים דליקים, לדוגמה).
 6. אין להשאיר אריזות של חומרים כימיים לאחר גמר השימוש בחומר כשהן פתוחות.
 7. יש לקבוע נוהלי בטיחות לגבי טיפול בכימיקלים השונים.
 8. אין לאחסן כימיקלים במינדף המשמש לעבודה השוטפת.
 9. יש להשתמש בציד מגן אישי, כגון: כפפות; משקפי מגן; בגדי עבודה; חלוקים; וציד להגנת הנשימה בהתאם לנדרש. אין לנעול סנדלים בשעת העבודה במעבדה. הכניסה למעבדה תותר רק בנעליים בטיחותיות.
 10. יש להקפיד על ניקיון המעבדה בזמן העבודה ולאחריה. את הפסולת של החומרים המסוכנים יש לאסוף, ולפנות למקום פינוי המוסכם על הרשויות המוסמכות.
 11. חל איסור מוחלט על אכילה, שתייה ועישון, במעבדה או בחדרי האחסון.
 12. חובה שיהיו במקום מיתקן לשטיפת עיניים/בקבוקון שטיפה מצויד בכוסית, בנוסף למקלחת חירום.
 13. יש לבדוק, ולוודא, לפני השימוש, שכל כלי הזכוכית תקינים - שאינם שבורים, אינם סדוקים וללא פגמים חדות. אין להשתמש בכלי זכוכית לא תקינים.
 14. יש לוודא שכל אביזרי החשמל, כולל מערכת החשמל, תקינים ואין כל סכנה של שריפה כתוצאה מניצוץ חשמלי.
 15. יש לדאוג לתאורה תקינה במעבדה. תאורה בלתי נאותה עלולה לגרום לשגיאות בקריאה של מידות, מכשירים, תוויות וכו', ולהסתתים בתאונה.
 16. אסור לבצע פעולות שאיבה בפיטה באמצעות הפה. יש להשתמש בציד ייעודי לכך.
 17. בכל מעבדה תימצא במקום בולט ערכת 'עזרה ראשונה' שתכולתה חייבת להתאים לנדרש ב"תקנות הבטיחות בעבודה (עזרה ראשונה), התשמ"ח-1988" למקרה של פגיעה.
 18. מומלץ שלא לאפשר לעובדים לבצע ניסיונות חדשים, או ניסיונות שיש בהם סיכון רב, כאשר אין קשר-עין עם עובדים אחרים.
 19. המנהל/אחראי המעבדה חייב להדריך כל אחד מעובדי המעבדה בשיטה הנכונה והבטיחותית לביצוע עבודת המעבדה. כמו-כן עליו לוודא שהעובד הבין הכל כיאות בטרם החל בביצוע המטלה.
 20. חובה לבצע בדיקות תקופתיות תעסוקתיות לעובדי המעבדות הבאים במגע עם חומרים, שתקנות הבטיחות בעבודה, מגדירות כמסוכנים.

9. היבטי התחיקה

רצוי שבידי האחראים לבטיחות ולגיהות העובדים במעבדות, יימצא עותק מעודכן של החוקים והתקנות הבאים:

חקיקה (פקודות, חוקים, תקנות), הקשורה לבטיחות במעבדות כימיות:

- פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970.
 - חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954.
 - חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968.
 - חוק התגוננות אזרחית (תיקון התשכ"ט).
 - חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993.
 - פקודת בריאות העם, 1940.
 - פקודת הרוקחים.
 - תקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית בעבודה עם גורמים מסוכנים במעבדות רפואיות, כימיות וביולוגיות), התשס"א-2001 (ראו סעיף 10, להלן).
 - תקנות הבטיחות בעבודה (גליון בטיחות), התשנ"ח-1998.
- כמו כן קיימות תקנות בתחום הבטיחות בעבודה העוסקות בסיכונים בריאותיים מיוחדים והן רלוונטיות לעבודה במעבדות:
- איסור עבודה בחומרים מסרטנים מסוימים, התשמ"ה-1984.
 - תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים בגורמים מזיקים), התשנ"א-1990.
 - גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים בממסים פחמימניים הלוגנים מסוימים, התשנ"א-1990.
 - גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים בממסים פחמימניים ארומטים מסוימים, התשנ"ג-1993.
 - גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים באיזוציאנטים, התשנ"ג-1993.
 - גיהות תעסוקתית ובריאות הציבור והעובדים באבק מזיק, התשמ"ד-1984.

- גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים בבנון, התשמ"ד-1983.
- גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים בוינל כלוריד, התשמ"ד-1983.
- גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים בזרניך (ארסן), התשמ"ה-1985.
- גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים בכספית, התשמ"ה-1985.
- גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים בעופרת, התשמ"ד-1983.
- גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים בקרינה מייננת, התשנ"ג-1992.
- גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים במתכות מסוימות (קדמיום, כרום, ניקל, קובלט, מתכות קשות ובריליום), התשנ"ג-1983.
- גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים בחומרי הדברה שהם זרחניים אורגניים וקרמטים, התשנ"ג-1992.
- גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים ברעש, התשמ"ד-1984.

התקנות כוללות נתונים לגבי החשיפה המותרת; איסור שימוש בחומרים; נקיטת אמצעי זהירות; התייחסות לציד מגן אישי; בגדי עבודה; גיהות אישית; אמצעי גיהות כלליים; חובת הדרכה; חובת בדיקות רפואיות והיקפן; אי התאמה לעבוד בחומר; חובת עריכת בדיקות סביבתיות ועוד.

הערות:

1. נתונים המתייחסים למחלות מקצוע מתוארים בספר "בריאות תעסוקתית, מחלות מקצוע בתחיקה הישראלית" של ד"ר ליאון י. נעים (ראה ביבליוגרפיה).
2. מדי פעם מתפרסמים עדכונים וכן חוקים ותקנות חדשות.

10. תקנות הבטיחות בעבודה

(בטיחות וגיהות תעסוקתית בעבודה עם גורמים מסוכנים במעבדות רפואיות, כימיות וביולוגיות), התשס"א-2001

תקנות חדשות, המתייחסות לעבודה במעבדות שפורסמו (ראו נספח 6). בתקנות החדשות מוגדרים:

"מעבדה" - מקום בו מבצעים דגימות, בדיקות, אנליזות, סינטזות, ניסויים, מחקר ופיתוח, הדרכה, לימוד והוראה תוך שימוש בגורמים מסוכנים;

"מעבדה כימית" - מעבדה בה משתמשים ברעלים בהתאם לתקנות החומרים המסוכנים (סיווג ופטור) התשנ"ו-1996;

"מחזיק מעבדה" - כל אחד מאלה:

- (1) המעביד;
- (2) תופש או בעל המפעל;
- (3) בעל מקום עבודה;
- (4) המנהל בפועל את מקום העבודה;
- (5) המנהל בפועל של תאגיד, אם המפעל מצוי בבעלות תאגיד;

"מנהל המעבדה" - מי שמחזיק מעבדה מינה אותו לאחראי על תפקוד המעבדה...;